

परीक्षार्थी द्वारा भरा जावे ↓

परीक्षा का विषय	विषय कोड	परीक्षा का माध्यम
संस्कृत	053	हिन्दी

स्टीकर तीर के निशान ↓ से मिलाकर लगायें

परीक्षार्थी द्वारा भरा जावे ↓

[illegible]

केन्द्राध्यक्ष / सहायक केन्द्राध्यक्ष एवं पर्यवेक्षक द्वारा भरा जावे ↓

क :- पूरक उत्तर पुस्तिकाओं की संख्या अंकों में शब्दों में

ख :- परीक्षार्थी का कक्ष क्रमांक

ग :- परीक्षा का दिनांक

परीक्षा का नाम एवं परीक्षा केन्द्र क्रमांक की मुद्रा

हायर सेकेंड्री परीक्षा

परीक्षा केन्द्र क्र. 452068

पर्यवेक्षक का नाम एवं हस्ताक्षर

रामचन्द्र यादीदार

बिहारी

केन्द्राध्यक्ष/सहायक केन्द्राध्यक्ष के हस्ताक्षर



परीक्षक एवं उपमुख्य परीक्षक द्वारा भरा जावे ↓

प्रमाणित किया जाता है कि मूल्यांकन के समय पूरक उत्तर पुस्तिकाओं की संख्या उपरोक्तानुसार सही पाई होलो क्राफ्ट स्टीकर क्षतिग्रस्त नहीं पाया गया तथा अन्दर के पृष्ठों के अनुरूप मुख्य पृष्ठ पर अंकों की प्रविष्टि एवं अंकों का योग सही है।

निर्धारित मुद्रा : नाम, पदनाम, मोबाईल नम्बर, परीक्षक क्रमांक एवं पदांकित संस्था के नाम की मुद्रा लगाएं।

उप मुख्य परीक्षक के हस्ताक्षर एवं निर्धारित मुद्रा : परीक्षक के हस्ताक्षर एवं निर्धारित मुद्रा

प्रधानाध्यापक
शा.उ.मा. ज. मा. वि. हरदो
ज. मा. वि. हरदो

श्रीमति शिल्पा प्रधानाध्यापक
शा.उ.मा. शाला, मसनगोंव
परीक्षक. क्र. 1468017

केवल परीक्षक द्वारा भरा जाये।

प्रश्न क्रमांक के सम्मुख प्राप्तांकों की प्रविष्टि करें।

प्रश्न क्रमांक	पृष्ठ क्रमांक	प्राप्तांक (अंकों में)
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		

कु. ०

LaserLinkjet/Copier Label A4ST-16 99.1x33.9mmx16

कु

新并

2



+



=



योग पूर्व पृष्ठ

पृष्ठ 2 के अंक

कुल अंक



प्रश्न क्र.

प्रश्न क्रमांक - 1 का उत्तर

अ)

उत्तर अव्ययीभावः ।

ब)

उत्तर नीलोत्पलम् ।

स)

उत्तर इन्द्रः ।

द)

उत्तर महान च असौ पुनर्वहः ।

B

इ)

उत्तर विसर्ग सन्धिः ।

E

प्रश्न क्रमांक - 2 का उत्तर

अ)

उत्तर - पुरा ।

ब)

उत्तर - अस्ति ।

स)

उत्तर - कला ।

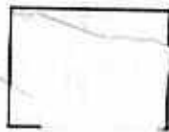
द)

उत्तर - अहो ।

इ)

उत्तर - विसर्गसन्धिः ।

3



+



=



योग पूर्व २

पृष्ठ 3 का

५



प्रश्न क्र.

प्रश्न क्रमांक - 3 का उत्तर

अ) उत्तर - ०बुल ।

ब) उत्तर - पठितुम् ।

स) उत्तर - शैव शैवः ।

द) उत्तर -

3 स) उत्तर - अन् ।

8 द) उत्तर - शैवः ।

इ) उत्तर - गुणसन्धिः ।

प्रश्न क्रमांक - 4 का उत्तर

अ) उत्तर -

ब) उत्तर - प्रथमपुरुषः ।

स) उत्तर - असु ।

द) उत्तर - क्षीमकरः ।

क) उत्तर - केवलमीश्वरेच्छा ।

4



+



=



योग पूर्व पृष्ठ

पृष्ठ 4 के अंक

कुल अंक



प्रश्न क्र.

प्रश्न क्रमांक - 5 का उत्तर

अ) उत्तर - नयनम ।

ब) उत्तर - प्रमोदः ।

स) उत्तर - विद्या ।

इ) उत्तर - पञ्चमी ।

B) उत्तर - पर + अष्ट सप्त ।

प्रश्न क्रमांक - 6 का उत्तर

i) उत्तर गङ्गायाः तरङ्गाः मनोहसः झुङ्गाश्च कन्ति ।

ii) उत्तर जनसम्मर्दः देहलीनगरेस्थिते रामलीलास्थले आसीत् ।

iii) उत्तर दशरथः स्वसुतो (रामलक्ष्मणौ) प्रदानेन लोशिलमनोरथं पूरयामास ।

(Handwritten signature)

5



योग पूर्व पृष्ठ

+



पृष्ठ 5 के अंक

=



कुल अंक



प्रश्न क्र.

प्रश्न क्रमांक - 7 का उत्तर

रघुवंश महाकाव्यम् महाकवि कालिदासस्य रचना अस्ति ।
तस्मिन् एव महाकाव्ये रघुवंशस्य राज्ञां वर्णनमस्ति ।

प्रश्न क्रमांक - 8 का उत्तर

उत्तर - बाणभट्ट ।

उत्तर - भवभूतिः ।

प्रश्न क्रमांक - 9 का उत्तर

महाकवेः भासस्य चतुर्णां नाटकानां नामानि →
① कर्मभारतम् ② दूतधरोत्कचम्
③ दूतवाक्यम् ④ पञ्चरात्रम्

प्रश्न क्रमांक - 10 का उत्तर (अथवा)

महाभारतस्य रचनाकारः वेदव्यासः अस्ति । इदं काव्यं
काव्यं अष्टादश पर्वेषु विभक्तम् ।

प्रश्न क्रमांक - 11 का उत्तर

हरये नमः

शिक्षकः व्याख्या धर्ममुपदिशति ।

6



+



=



योग पूर्व पृष्ठ

पृष्ठ 6 के अंक

कुल अंक



प्रश्न क्र.

iv)

हिमालयात् गङ्गा प्रभवति ।

प्रश्न क्रमांक - 12 का उत्तर

i)

विद्वत् - पक्षी विभक्तिः - बहुवचनम् -

उत्तर

विदुषाम्

ii)

मनस (मन) - तृतीया विभक्तिः - बहुवचनम्

B

S

E

उत्तर मनोभिः

आत्मन् - चतुर्थी विभक्तिः - एकवचनम्

उत्तर

आत्मने

प्रश्न क्रमांक - 13 का उत्तर

i)

उत्तर - दुग्धजलभेदविधौ

ii)

उत्तर - पर्जन्यः

iii)

उत्तर - पञ्चविंशत्या मूलधायकः सन्ति ।

iv)

उत्तर - क्षमेण क्लृपुः सम्भाषतः

7



योग पूर्व पृष्ठ

+



पृष्ठ 7 के अंक

=



कुल अंक



श्न क्र.

प्रश्न क्रमांक - 14 का उत्तर

i

उत्तर

कैकेयी ।

ii

उत्तर

पार्वत्याः ।

iv

उत्तर

श्रेयसाम् ।

v

उत्तर

चतुर्दश । चतुर्दश ।

प्रश्न क्रमांक - 15 का उत्तर

उत्तर

① षट् ② वसन्तः ③ भवति ④ उत्सवो
⑤ प्रमोदो ⑥ नराः ⑦ नृन्यान्ति ⑧ प्रीतिमायां

प्रश्न क्रमांक - 16 का उत्तर

①

सुखं च दुःखं च भवोऽभवो च , लाभोऽलाभो
भ्रमणं जीवितं च ।

पयसिः सर्वमेतं भवन्ति , तस्माद् धीरो न च
दृष्टेन्न शोचेत् ।।

8



+



=



योग पूर्व पृष्ठ

पृष्ठ 8 के अंक

कुल अंक



प्रश्न क्र.

II

न पांडितः कृष्यति, नाडभिपद्यते न चापि संसीदति
न प्रहस्यति ।
न चाडर्शं कृष्टद्वयसनेषु शोचते, रिशतः प्रकृत्या
हिमवान्द्रवाचलः

प्रश्न क्रमांक - 17 का उत्तर

I

उत्तर → शब्दः

B II

उत्तर → संघतः

S III

उत्तर → स्रष्टेः

E IV

उत्तर → शून्याभिष

प्रश्न क्रमांक - 18 का उत्तर

अ

सत्येन विना सदाचारः दुराचार एव भवति ।

II

कृपया भवान् मामनुगृह्णातु, इति सदाचारः
महाराजम् जालोचत ।

III

धनं - त्याग - सत्यं - सदाचारेण कीर्तिर्भवन्नस्य
चत्वारः स स्तम्भाः भवन्ति ।

IV

तान् स्तम्भान् विमुच्य कीर्तिर्भवनं कृष्यापि न
प्रतिष्ठितं भवति ।

9



+



=



योग पूर्व पृष्ठ

पृष्ठ

अंक

कुल अंक



प्रश्न क्र.

[ब]

i) सम्प्रति अस्माभिः महाद्यातकानि अस्थापि निर्मायन्ते ।

ii) तेषां प्रयोगः परीक्षणं वा वायुमण्डले च क्रियते ।

iii) महाद्यातकानामस्थाणां परीक्षणो न तापक्रमो वर्धते ।

iv) एतानि अपि वायुमण्डलं दूषयन्ति ।

प्रश्न क्रमांक - 19 का उत्तर

[अ]

i) उत्तर - प्रह्वस्वरूपा सरस्वती अस्ति ।

ii) उत्तर - ज्योतिरूपा सरस्वती स्नातनी अस्ति ।

iii) उत्तर - विद्याधिदेवी सरस्वती उच्यते ।

iv) उत्तर - वाण्यै नमो नमः ।

[स]

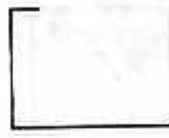
i) मानं हित्वा नरः प्रियो भवति ।

ii) क्रोधं हित्वा नरः न शोचति ।

10



+



=



योग पूर्व पृष्ठ

पृष्ठ 10 के अंक

कुल अंक



प्रश्न क्र.

iii

उत्तर

लामं हित्वा नरः अश्वान् भवति ।

iv

उत्तर

नरः लोभं हित्वा सुखी भवेत् ।

प्रश्न क्रमांक - 2 का उत्तर

B

S

उत्तर

संसारे जनाः सुखम् दृच्छन्तिः ।

E

ii

चोर्येण, कपटेन, च प्राप्तं धनं विनाशकरं भवति ।

iii

उत्तर

सुखं च धनेन ह्य प्राप्तुं शक्यते ।

iv

उत्तर

संसारे धनहीनोऽपि सुखी भवति ।

v

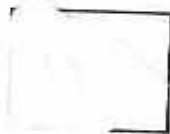
उत्तर

उत्तर -> निधनं <-> विशेषणम्

11



+



=



योग पूर्व पृष्ठ

1 के अंक

कुल अंक



प्रश्न क्र.

प्रश्न क्रमांक - 20 का उत्तर

सेवासाम्

श्रीमन्तः प्राचार्य महोदयः

शा. उ. मा. वि. आध्यात्मिक, जबलपुर -
नगरम् (म. प्र.)

विषयः - शुल्कमुक्त्यर्थ आवेदन पत्रम्

महोदयः

सेवायां सविनयं निवेदयामि यत् मम पिता
एकः लिपिकः अस्ति । मम पितुः आर्थिक
स्थितिः अति शोचनीया वर्तते । अहम्
शिक्षण - शुल्कम् अपि दातुम् असमर्थ
अस्मि । अतः मम कृते श्रीमन्तः
शुल्क मुक्तिः करोतु इति प्रार्थये

धन्यवादाः

भवदीया शिष्या

दिनांकः - 10-03-2018

सपना झादरा लक्ष्मणा
(अ) वर्ग



+



=



योग पूर्व पृष्ठ

पृष्ठ 12 के अंक

अंक



प्रश्न क्र.

प्रश्न क्रमांक - 22 का उत्तर

iii)

संस्कृतभाषायाः महत्वम्

आर्याणां अति प्राचीनं सधम् संस्कृतभाषा । अस्यां
भाषायां भारतीयानां धर्मग्रन्थाः सन्ति ।

पुरा संस्कृतमेव राष्ट्रभाषा आसीत् । विदेशेष्वपि
संस्कृतस्य प्रचारः अभवत् । भारते संस्कृतस्य
प्रचारः सदैव आसीत् अस्ति च ।
विश्वविद्यालयेषु संस्कृतं छात्राः संस्कृतमाध्यमेनैव
सर्वान् शास्त्रविषयान् पठन्ति स्म । प्रधु-
जीवनं विचारोदारम् इति संस्कृतस्य
स्वभावः स्वभाविको व्यवहारः । यदि वयं
प्राचीनं भारतं ज्ञातुम् इच्छामः तर्हि
संस्कृतभाषां पठित्वा तज्ज्ञानं लभामहे ।

यदा जनाः संस्कृतं पठिष्यन्ति सदाचारं च
पालयिष्यन्ति तदा देशे सर्वं सुख्यं
भविष्यति । मनोहरा मधुरा च संस्कृत-
भाषा । एषा एव अस्माकं पूर्वजनानाम्
आर्याणां सुलभा शोभना गरिमामयी च
वाणी । संस्कृतभाषायां वेदग्रन्थाः, शास्त्र-
ग्रन्थाः, पुराणग्रन्थाः, नाट्यग्रन्थाः च
रचिताः ।

संस्कृतस्य पठनम् आत्मनः प्रीत्यै भवति ।
देववाणी, सुरभारती, अमरभाषा, गीववाणी

13



+



=



योग, पृष्ठ

पृष्ठ 13 के अंक

पृष्ठ 13

त्रिदशभाषा इत्यादीनि सुख्यातानि नामानि संस्कृत
भाषायः ।